

Rozgonyi Sarolta – Tóth Eszter

PESTSZENTLŐRINC – PESTSZENTIMRE GYEREKEKNEK

Remsey Dávid rajzaival

PESTSZENTLŐRINC VÁROSKÖZPONT

PESTSZENTIMRE VÁROSKÖZPONT

NYOMKERESŐ TÁRSAS

Gyere, keress velünk nyomokat a Halmierőben!

Gyűjts kavicsokat, vedd el egy dobókockát, és hívd a barátait! Kezdődhet a társas?

Én is megéheztem! Abban a korhadt fatörzsből biztosan találok pár fincsi bogarat!

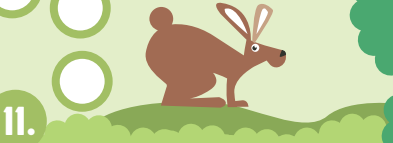
Mmm! De finom falatok akadtak fenn a koronás keresztespók hálójában!

6. Ügyesen végiglépkedjél az erdei tornapálya földbe vert farönkjein. Kettőt előre léphetsz.

49. Megérkeztél az alacskai réthez, ahol focizhattok, és piknikezhetek a barátaiddal.

START
Az erdőt sorompó zárja le, mert autóval nem szabad behajtani. Gyalog vagy bringával indulj útnak!

11. A dombhajlatban nyulak laknak, egy éppen átszalad előtted. Kicsit megijedtél. Lépj vissza egyet!

45. Megállsz, hogy egyensúlyozz egy farönkön. Egyszer kimaradsz.

40. Az útkereszteződésnél futókkal találkozol, akik megmutatják, merre van a másik tornapálya. Dobj újra!

16. A feketefenyők alatt savanyú és árnyas a talaj, ezért alig van aljnövényzet, viszont sok szép tobozt találtál. Belefeledkeztél a gyűjtésükbe. Egyszer kimaradsz.

21. Pihenőhelyre értél. Innen mehetsz a kutyaiskola felé vagy tovább az erdei főút felé.

25. A kutyaiskolát kerítés zárja le, menj tovább a fák közötti csapáson.

35. Ahogy átértél az úton, a homokos talajon lassabban tudsz haladni. Egyszer kimaradsz.

28. Kiértél az erdei főútra. Megállsz kavicsokat gyűjteni. Lépj vissza kettőt!

32. Elérkeztél a Péterhalmi úthoz. Egyik irányból sem jön autó. Lépj előre hármat!

A legnagyobb kalandok sokszor olyan helyeken történnek velünk, ahol nem is számítunk rájuk. Például az iskolába vezető úton, a szomszéd kertjében, vagy a piacon. Zizi, a sün és Kopp, a harkály együtt szeretnék felfedezni az otthonukat, Budapest XVIII. kerületét.

Egy meleg márciusi napon felébredtem a téli álmomból. Hirtelen rettentő éhséget éreztem, úgyhogy elindultam a piac felé. A Kossuth téri virágágyásban megláttam egy gusztá gilisztát, és éppen be akartam kapni, amikor Kopp ott termett.

Én is épp azt a gilisztát szerettem volna bekapni. Végül elfeleztük, és együtt elmajszoltuk. Közben a naplementét néztük és elcsodálkoztunk, hogy milyen végtelenül hosszú ez az Üllői út. Meséltünk az otthonainkról, Zizi a Lakatos-lakótelepről, én a pestszentimrei Hősök tere platánfáiról, és azon is elcsodálkoztunk, hogy mekkora és milyen sokféle ez a kerület. Elhatároztuk, hogy felfedezzük! Velünk tartasz?

FŐVÁROS ÉS KERÜLET

Pestszentlőrincet és Pestszentimrét további 21 településsel együtt 1950-ben csatolták a fővároshoz. Budapestnek ma 23 kerülete van.

Pestszentlőrinc–Pestszentimre hányadik kerület? .....

A kerületben annyian laknak, mint egy nagyobb vidéki városban. Olyan, mint egy város a városban, ahol sok iskola és munkahely van. Más kerületekből és településekről is járnak ide dolgozni vagy iskolába. Sok kerületi viszont Budapest más kerületeibe jár tanulni, dolgozni, vásárolni vagy kikapcsolódni.

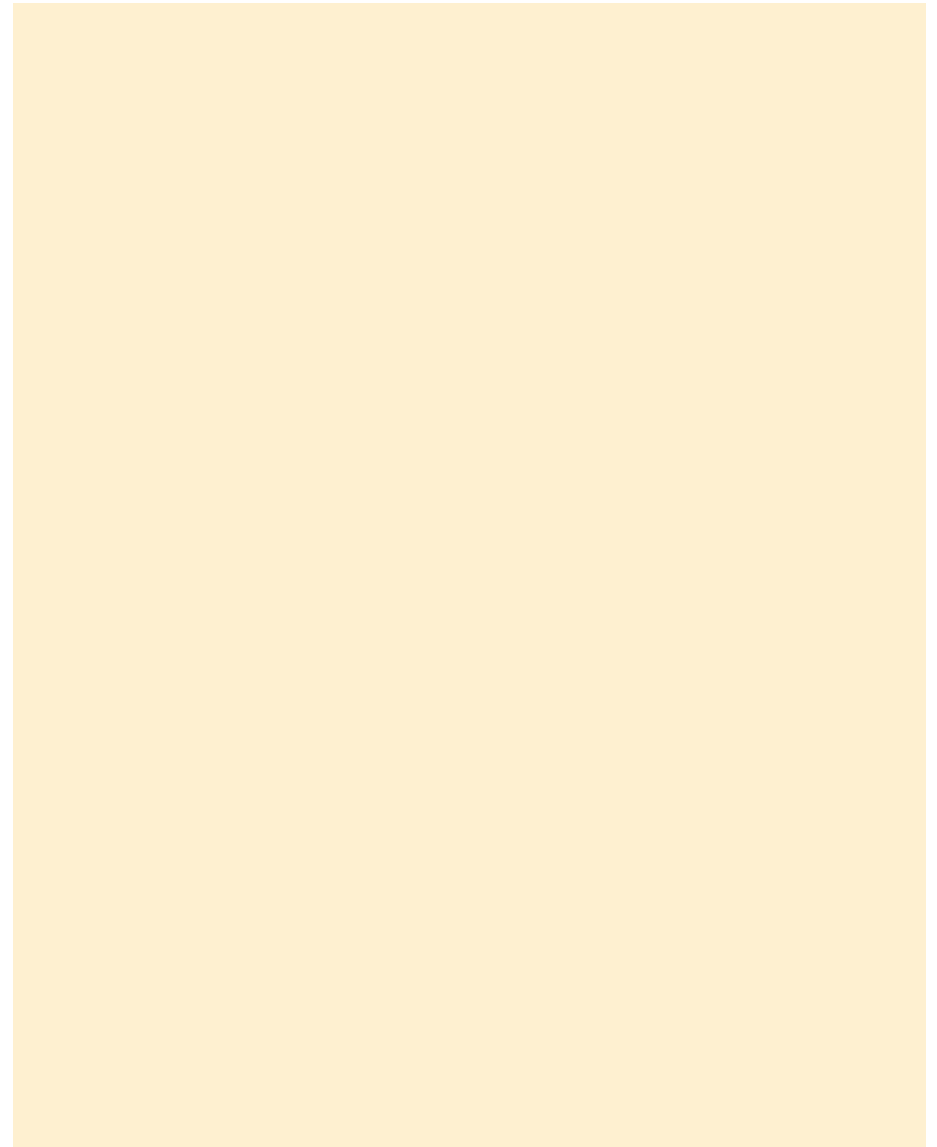
A házunk melletti suliba Gyátról is járnak gyerekek.

Aki repülővel jön Magyarországra, általában a XVIII. kerületbe érkeznek.

Mit gondolsz, másik kerületben vagy más településen lakók miért jönnek ide?

Rajzold le, hogy mit szoktál csinálni más kerületben!

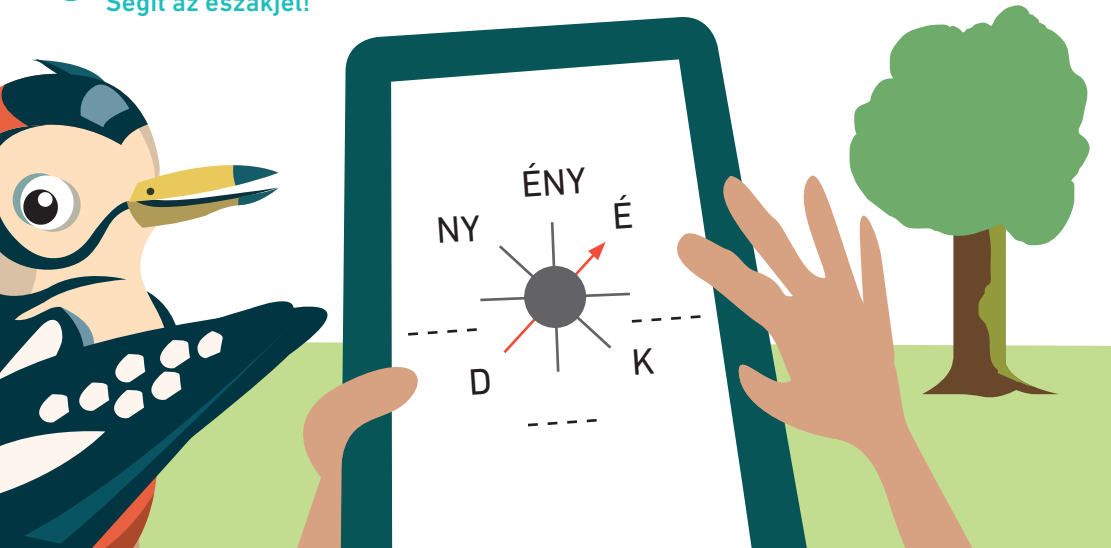
TÉRKÉPRE FEL!

Az Üllői út a belvárosból nyílegyenesen vezet ki Budapestről. Zizi és Kopp a Szarvascsárda térről figyelik, ahogy a nap az Üllői út város felőli végétől balra, a Budai-hegyek mögött lenyugszik.

- ✓ Tudod, melyik égtájon nyugszik le a nap? -----

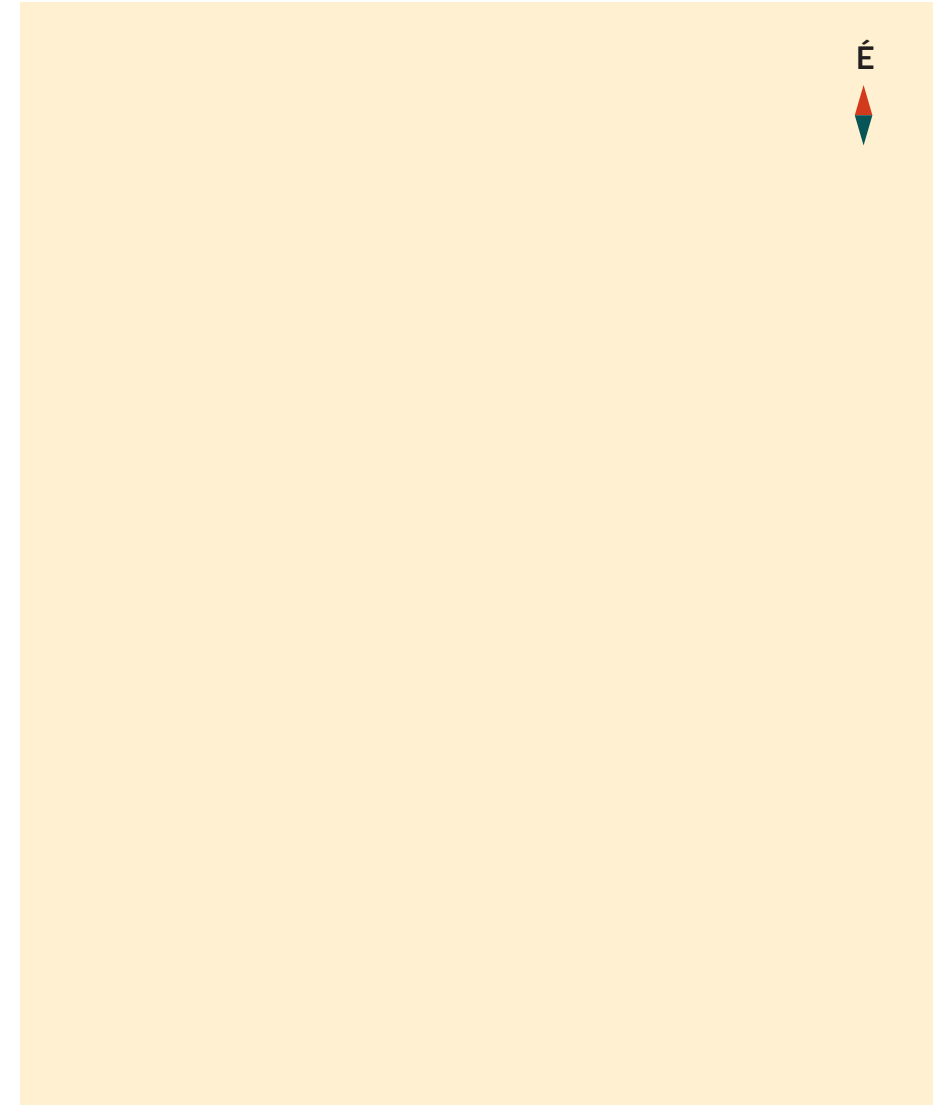

- ✓ Nézd meg a térképen, hogy milyen irányú az Üllői út! Segít az északjel!

Az otthonodhoz képest melyik égtáj irányában van az iskolád, a Lőrinci Nagy-könyvtár vagy a Pestszentimrei Közösségi Ház, a kedvenc játszótered és a listádon szereplő helyek?

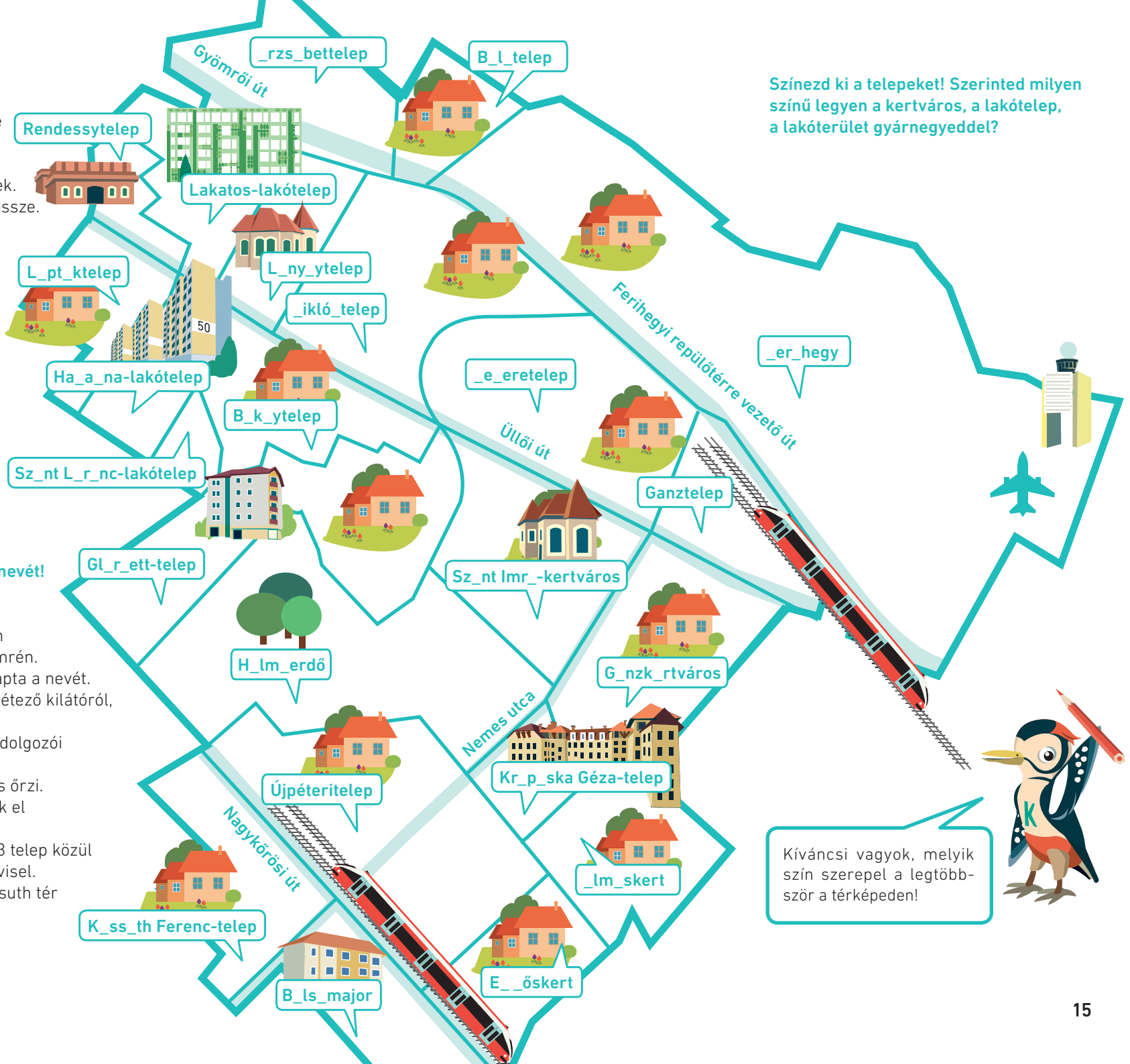
Rajzold meg a saját kerülettérképedet! Legyenek rajta a számodra fontos és ismert helyek! Ügyelj a tájolásra, és jelöld azt is, hogyan közlekedsz az egyes helyszínek között!

A KERÜLET RÉSZEI

A XVIII. kerület két nagy városrésze Pestszentlőrinc és Pestszentimre. A városrészek telepekből állnak. Összesen 22 telep van a kerületnek. A két városrészt a Halmierdő köti össze.

Úgy kiszínezném ezt a térképet! Minden fajta városrészt más színnel.

Színezd ki a telepeket! Szerinted milyen színű legyen a kertváros, a lakótelep, a lakóterület gyárnegyeddel?

Kíváncsi vagyok, melyik szín szerepel a legtöbbször a térképeden!

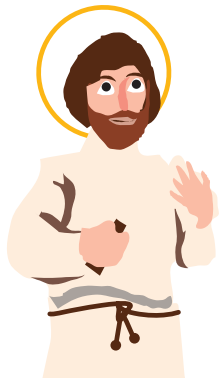
Edgészítsd ki a térképen a telepek nevét! Segítenek az állítások:

1. A Havanna-lakótelepen majdnem annyian laknak, mint Pestszentimrén.
2. Az egyik telep Bókay Árpádról kapta a nevét.
3. Az egyik telep egy ma már nem létező kilátóról, a gloriétról kapta a nevét.
4. Két telepen először a Ganz-gyár dolgozói építettek maguknak házakat.
5. Szemere Miklós nevét két telep is őrzi.
6. Krepuska Géza orvostól nevezték el az egyik telepet.
7. A Gyömrői út túloldalán elterülő 3 telep közül egy női, kettő férfi keresztnévvel.
8. Pestszentlőrinc központja, a Kossuth tér a Lónyaytelepen van.

HASZNOS ADATOK A KERÜLETRŐL

A XVIII. kerület két településből jött létre. Mindkét településrészt egy szentről nevezték el. Pestszentlőrinc az egyik legismertebb katolikus szentről kapta a nevét. Szent Lőrincet 250-ben Rómában rostélyon megégették. Szent Lőrinc napja augusztus 10.

Pestszentimre névadója Szent István király fia, aki fiatalon, vadászbalesetben halt meg. Szent Imre a fiatalok védőszentje. A szenteket az ismertetőjegyük alapján lehet felismerni. Szent Lőrinc jelképe a rostély. Szent Imre jelképe a fehér lilium, ami az ártatlanságra utal. **Egészítsd ki a rajzokat a jelképekkel!**

Szent Lőrinc

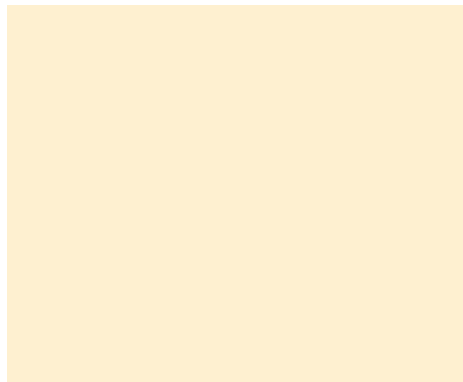

Szent Imre

Az én jelképem lehetne egy fa és egy vörös kereszt, mert a fák doktorának is hívják!

Rajzolj ismertetőjegyet Zizinek!

Szerinted én mit válasszak ismertetőjegyek?

A kerület szomszédai délnyugat felől kezdve: XXIII. kerület Soroksár; XX. kerület Pesterzsébet; XIX. kerület Kispest, X. kerület Kőbánya, XVII. kerület Rákosmente, Vecsés, Gyál

Szerinted miért nevezzük peremkerületnek a XVIII. kerületet?

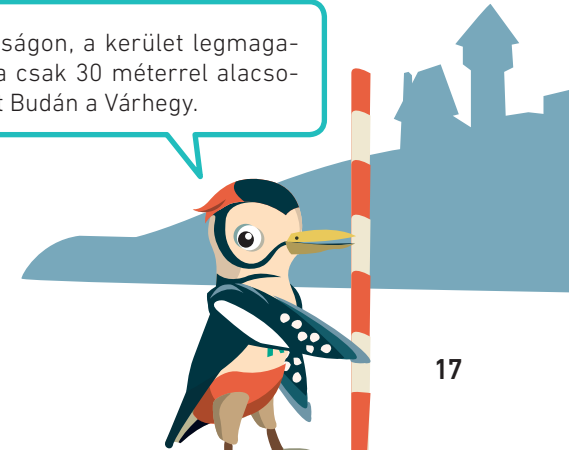
XX. kerület

Színezd ki a kedvenc színeddel a XVIII. kerületet! Írd be a szomszéd kerületek számát, nevét és a két szomszédos település nevét!

A XVIII. kerületben 100 000-en laknak, így Budapest ötödik legnépesebb kerülete.

A Pesti-síkságon, a kerület legmagasabb pontja csak 30 méterrel alacsonyabb, mint Budán a Várhegy.

PESTSZENTLŐRINC ÉS PESTSZENTIMRE RÖVID TÖRTÉNETE

KÖZÉPKOR

A mai kerület területe a király birtoka volt. Szentlőrinc falu neve szerepelt egy 1332-es birtokoklevélben.

1332

1526

A GRASSALKOVICH-BIRTOK

Grassalkovich Antal a XVIII. században óriási birtokot szerzett. A mai Lőrinc és Imre területén egy-egy majorsági központot alakított ki. A lőrinci major központjában kápolnát is építtetett, amely máig áll.

1700

1814

HÁROM CSÁSZÁR TALÁLKOZÓJA

1814-ben Ferenc magyar király, I. Sándor orosz cár és III. Frigyes Vilmos porosz király tiszteletére katonai parádét és jószágbemutatót rendeztek a mai Havanna-lakótelep környékén. A bemutatót a három császár a gloriettből, vagyis kilátóból nézte. A gloriett emlékét az egyik telep neve őrzi.

TÖRÖK KOR

A török fennhatóság alá került ország rész elnéptelenedett. Az a terület is, ahol ma a XVIII. kerület található.

18

GYORS FEJLŐDÉS

A 19. század végén nagyon felgyorsult a fejlődés. Sokan költöztek ide, a főváros közelébe, mert olcsón lehetett házhelyet venni, és vasúton is elérhető volt a terület. Így alakultak ki az első telepek. Lőrincen gyárak épültek, és folyamatosan nőtt a lakosság. 1910-ben önálló község lett.

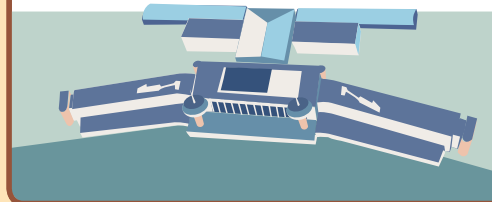

1900

1930

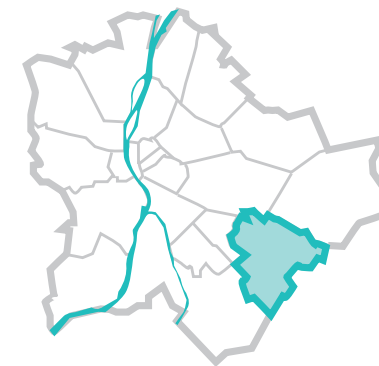
NÖVEKVŐ TELEPÜLÉSEK

Pestszentimre (akkori nevén Soroksárpéteri) 1930-ban lett önálló község. Pestszentlőrinc 1936-ban megyei város lett. Ekkor már több mint 30 ezren laktak itt. 1940-ben elkezdték építeni Ferihegyen a repülőtérrel. 1947-ben villamosjáratot indítottak Pestszentlőrinc és Pestszentimre között.

A FŐVÁROS RÉSZE

1950-ben a két települést egy kerületként Budapesthez csatolták. A főváros részeként még nagyobb növekedés indult meg.

1950

1960

100 EZRES LAKOSÚ KERÜLET

Az 1960-as évektől sok ezer embernek otthont adó lakótelepek épültek (Lakatos, Szent Lőrinc, Havanna, Gloriett, Alacskai úti). Az elmúlt évtizedekben lakóparkokkal, új középületekkel bővült a kerület, és fejlesztették a városközpontokat. A lélekszám az 1980-as évek óta stabilan 100 ezer körül van.

BIRTOKOSOK ÉS HÍRESSÉGEK

A terület kiemelkedő személyiségei, birtokosok, művészek, sportolók és vállalkozók, együtt kávéznak az alábbi rajzon. Ismered őket? Többük neve neked is ismerős lehet. Te hol találkoztál velük?

Írd össze az expedíciós füzetedbe!

Olvasd el a függelékben, hogy melyikük miért híres!

Birtokosok asztala

1. Mayerffy Xavér Ferenc
2. Lónyay Menyhért
3. Cséry Lajos
4. Szemere Miklós

Vállalkozók asztala

5. Lipták Pál
6. Herrich Károly
7. Auspitz Mór (háttal)
8. Lóvy Mór (az újság mögött)

Tudósok asztala

9. Eötvös Loránd
10. Bókay Árpád
11. Krepuska Géza
12. Pintér Kálmán
13. Zsebők Zoltán

Művészek és sportolók asztala

14. Iharos Sándor
15. Kondor Béla
16. Szécsi Margit
17. Deák Ferenc „Bamba”
18. Prokopp Sándor

ÉRTÉKVÉDELEM

A különösen értékes épületek védelem alatt állnak. Ez azt jelenti, hogy nem szabad elbontani, és csak szigorú szabályok betartása mellett lehet átépíteni őket. Így őrizzük meg őket a jövő számára. A XVIII. kerületben két műemlék épület van.

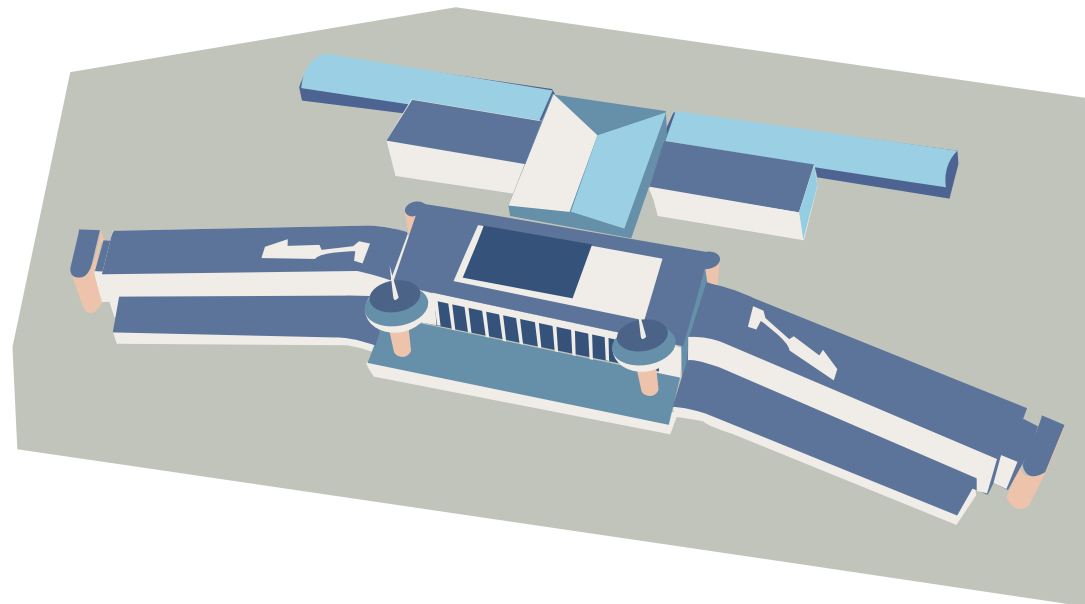

Az egyik, a Szent Lőrinc-kápolna, a kerület legrégebbi épülete. 1790 körül építtette Grassalkovich Antal a majorságban élők számára. Ezért Grassalkovich-kápolnának is nevezik.

Számold ki, hány éves! _____

A másik a Liszt Ferenc repülőtér 1-es terminálja. Amikor építették, Közép-Európa egyik legmodernebb reptere volt. Az épület formája is egyedi.

Mire hasonlít?

Az országos jelentőségű értékekről egy szakemberekből álló bizottság dönt. A település közössége számára fontos értékek helyi védelméről pedig a kerületi vagy a fővárosi képviselő-testület. A helyi védettségű épületek listáját a függelékben találod.

**Te mit helyeznél helyi védelem alá?
Mit őriznél meg az utókor számára?
Írj listát az expedíciós füzetedbe!**

Ki dönti el, hogy mit kell védeni, és mit nem?

Én például azt a gyönyörű öreg platánt helyezném védelem alá, amelyikben az odúm van!

Védett

